

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут

Кафедра «Філологія»

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Методологія та новітні досягнення у філологічних дослідженнях»

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський) рівень</i>	
Програма навчання	<i>Освітньо-професійна</i>	
Галузь знань	<u>03</u>	<i>Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<u>035</u>	<i>Філологія</i>
Освітня програма	<i>«Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)»</i>	
Цикл дисципліни	<i>Професійна підготовка</i>	
Курс та семестр	<i>1 курс, 1 семестр</i>	
Обсяг дисципліни	<i>3 кредити ECTS / 90 академічних годин</i>	
Види аудиторних занять	<i>Лекції, практичні заняття</i>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	-	
Форми контролю	<i>Існит</i>	

Викладачі:

Коляса Олена Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри «Філологія», olenakoliasa@gmail.com

Ківенко Інна Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри «Філологія», innakivenko@gmail.com

Метою дисципліни «Методологія та новітні досягнення у філологічних дослідженнях» є ознайомлення студентів із сучасними інструментами методології проведення філологічних досліджень, новими напрямками та досягненнями у лінгвістиці; розвиток та вдосконалення навичок монологічного мовлення; розширення наукового світогляду студентів.

Програмні результати навчання:

ПРН-3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН-16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН-17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження в конкретній філологічній галузі. Здатність здійснювати науковий аналіз різножанрового матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів філологічного та перекладознавчого спрямування, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих різножанрових текстів.

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти знає:

- основні філологічні поняття, основи наукової комунікації, лінгвістичні наукові школи та організацію наукової діяльності;
- методи та методології лінгвістичних досліджень;
- новітніх дослідження в галузі когнітивної лінгвістики;
- особливості оформлення супровідних матеріалів науководослідної роботи.

Здобувач вищої освіти вміє:

- чітко організувати підготовчий етап науково-лінгвістичного дослідження;
- визначати об'єкт, суб'єкт лінгвістичного дослідження;
- формулювати мету та завдання лінгвістичного дослідження;
- проводити аналіз наукової літератури за темою;
- оформлювати структурні частини науководослідної роботи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні
1	2	3	4	5	6
1	Тема 1. Поняття про науку «філологія». Наукова комунікація. Наукова школа. Науково-дослідницька діяльність студентів. Організація наукової діяльності.	2	2		8
2	Тема 2. Поняття «метод» та «методологія». Методологія дослідження. Методи і техніка дослідження. Використовування методів наукового пізнання. Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях дослідження.	2	2		8

3	Тема 3. Метод: тлумачення терміну. Метод і прийом. Методика наукового дослідження. Об'єкт та суб'єкт науково-теоретичного дослідження. Мета і безпосередні завдання та засоби науково-теоретичного лінгвістичного дослідження. Класифікація методів. Метамова дослідження. Термінологія, вимоги до терміна, недоліки термінології та їх причини. Метатекст.	2	2		6
4	Тема 4. Індукція. Дедукція. Гіпотеза як спосіб побудови вірогідного проблематичного знання. Аналіз та синтез. Основні прийоми описового методу. Основні прийоми порівняльно-історичного методу. Сукупність прийомів зіставного (контрактивного, типологічного) методу. Методики структурного методу і його прийоми. Математичні методи у мовознавстві.	2	2		6
5	Тема 5. Пошук, накопичення та опрацювання наукової інформації. Підсистема інформації про об'єкт дослідження. Вибір теми. Об'єкт дослідження. Формування гіпотези. Пошук вторинної інформації з теми дослідження. Аналіз наукової літератури з теми (документальні джерела інформації, довідково-інформаційні джерела, науково-технічні видання, каталоги, картотеки). Отримання та аналіз первинної інформації з теми. Види читання (ознайомлювальне, вивчальне, аналітичне). Ведення записів.	2	2		8
6	Тема 6. Вступ та його основні компоненти: актуальність, об'єкт, предмет дослідження, мета, завдання, методи дослідження. Будова основної частини, особливості її композиції. Висновки як послідовно стрункий, логічний виклад отриманих результатів. Стандартне оформлення роботи: заголовки структурних частин роботи, титульний аркуш, ілюстрації і таблиці, додатки, окремі види текстового матеріалу, цитування, діаграми, оформлення бібліографічного апарату. Контрольна схема самоперевірки виконаної роботи.	2	2		8

7	Тема 7. Супровідні матеріали науководослідної роботи. Анотування наукової роботи. Структура наукової доповіді за матеріалами дипломної (магістерської роботи): перша частина повторює вступ наукової роботи, друга – послідовно характеризує кожен розділ, третя – будується за текстом висновків. Рецензування наукової роботи, її захист. Правила публічного виступу на захисті наукової роботи. Процедура захисту наукової роботи.	2	2		6
8	Тема 8. Новітні досягнення у філологічних дослідженнях. Дослідження когнітивної лінгвістики (поняття «концепт»; вербалізований концепт world/language/speech в науковій та наївній картинах світу; позитивна оцінка; синергійність англомовного релігійного дискурсу).	2			10
Всього		16	14		60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти за дисципліною «Методологія та новітні досягнення у філологічних дослідженнях» забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі заліку.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів спеціальності 035 Філологія ОНМУ, другий (магістерський) рівень, ОП «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)» однакова для всіх дисциплін і має таку структуру:

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – іспит	Аудиторна та самостійна навчальна робота	50
	Підсумкова контрольна робота	50

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Розкрийте поняття «філологія».
2. Опишіть особливості наукової комунікації.
3. Розкажіть про наукові лінгвістичні школи, їхніх засновників, напрямки досліджень.
4. Розкажіть про особливості організації науково-дослідної діяльності студентів.
5. Порівняйте поняття «метод» та «методологія»: їхні відмінності.
6. Розкажіть про емпіричні методи дослідження.
7. Розкажіть про теоретичні методи дослідження.
8. Розкрийте різницю між об'єктом та суб'єктом дослідження.
9. Метамова дослідження. Метатекст.
10. Розкрийте поняття «індукція» та «дедукція».
11. Проаналізуйте основні прийоми описового методу.
12. Розкажіть про основні прийоми порівняльно-історичного методу.
13. Математичні методи у мовознавстві.
14. Опишіть особливості організації науково-дослідницької роботи.
15. Опишіть роботу з науковою інформацією.
16. Вибір теми. Об'єкт дослідження. Формування гіпотези.
17. Назвіть та опишіть основні елементи структури науково-дослідної роботи.
18. Розкажіть про особливості супровідних матеріалів науководослідної роботи.
19. Анотування наукової роботи.
20. Рецензування науково-дослідної роботи.
21. Розкажіть про дослідження когнітивної лінгвістики (поняття «концепт»; вербалізований концепт world/language/speech в науковій та наївній картинах світу; позитивна оцінка; синергійність англomовного релігійного дискурсу).

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія]. Львів : ПАІС, 2010. 336 с.
2. Габідулліна А. Р., Колісніченко О. Л. Методологія сучасних лінгвістичних досліджень : [навчальний посібник]. Бахмут, 2019. 322 с.
3. Методи лінгвістичних досліджень : [навчальний посібник] / упорядник Н. А. Цимбал. Умань: Візаві, 2019. 106 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

Допоміжні джерела

1. Бехта І. А. Прагманастанова художнього тексту і чинник адресата. Лінгвістика. Вип. № 1 (22). 2011. С. 151-158.
2. Бігунова Н. О. Позитивна оцінка: від когнітивного судження до комунікативного висловлювання : монографія. Одеса: КП ОМД, 2017. 580 с.
3. Кравченко Н. О. Синергійність англomовного релігійного дискурсу (теолінгвістичний підхід) : монографія. Одеса: КП ОМД, 2017. 412 с.
4. Піхтовнікова Л. С. Дискурс притчі у синергетичному аспекті / Л. С. Піхтовнікова, І. М. Яремчук // Синергетика в филологических исследованиях : монография / Т. И. Домброван, С. М. Еникеева, Л. С. Пихтовникова и др. ; под общ. ред. проф. Л. С. Пихтовниковой. Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2015. С. 245-252.
5. Смаглий В.М. Вербалізований концепт Word/Language/Speech в науковій та наївній картинах світу : монографія. Одеса: Астроприн, 2020. 512 с.

Електронні ресурси

1. Методи лінгвістичних досліджень. URL: <http://intkonf.org/zagoriychuk-a-kpn-orlovska-ov-metodi-lingvistichnih-doslidzhen/>
2. Методи лінгвістичних досліджень.
URL: <http://discourse.com.ua/lekcii/metodi-lingvistichnih-doslidzhen/>